

MMB „Nurme” ierosinājums:

Komplekss pasākums – projekts “Putnu salas” Engures ezera Ķipatu kaktā

1. Projekta apraksts

Engures ezers ar katru gadu arvien vairāk palielinoties virsūdens augu sukcesijai aizaug un pārvēršas purvā. Aizaugšanas rezultātā samazinās ūdensputniem piemērotu ligzdošanas vietu teritorijas, aizaugušās teritorijas kļūst par plēsējiem derīgiem suboptimāliem biotopiem, tajos iemājo jenotsuņi un lapsas. Tādejādi Engures ezera galveno dabas vērtību ūdensputnus apdraud galvenokārt divi faktori 1) ezera aizaugšana, 2) plēsēju skaita palielināšanās. Turpinoties ezera aizaugšanai un plēsēju skaita pieaugumam arī turpmāk ligzdojošo ūdensputnu skaits samazināsies.

Dabas aizsardzības pasākumu plānā piedāvāts iekļaut pasākumu kompleksu - Projekts “Putnu salas”. Projekta mērķis ir izveidot inovatīvu dabas vērtību aizsardzības, izpētes un apsaimniekošanas kompleksu Engures ezera ziemeļu daļā – teritorijā kuru veido daudzstūra figūra ar šādām virsotnēm: Ķipati, Laides gals, Mērsraga kanāla izteka un ezera ziemeļu mala. Līdzīgi kā pārējā ezera teritorijā arī šeit vērojama virsūdens augu sukcesija – apskatāmās teritorijas aizaugums ir virs 90%! Projektā galvenie pasākumi paredzēti ezera aizaugušās teritorijas samazināšanai, izveidojot salu mozaīkas ainavu, tādejādi radot daudzas ūdensputniem piemērotas ligzdošanas teritorijas. Projekts paredz “Putnu salu” teritorijā izveidot putnu pētniecības un vērošanas infrastruktūru. Putnu vērošanas un pētniecības infrastruktūras objekti gan kā peldoši, gan stacionāri namiņi/slēpņi tiks izvietoti salu mozaīkas teritorijā - ūdenī un uz salām. Ņemot vērā projektā pielietojamās metodes, telpiskās organizācijas principus un plānoto ieguldījumu dabas aizsardzībā projekts “Putnu salas” var kļūt par starptautiskas nozīmes piemēru kā līdzsvarot dabas aizsardzības un videi draudzīgas saimniekošanas intereses.

2. Projekta “Putnu salas” apsaimniekošanas pasākumi

I Pasākumu saraksts

1. Engures ezera Ķipatu kakta ilgtspējīgas apsaimniekošanas projekta “Putnu salas” detāla izstrāde.
2. Padziļinātu ūdensteču veidošana
3. Salu veidošana
4. Putnu vērošanas namiņu/slēpņu to apkalpes objektu uzstādīšana un uzturēšana.
 1. Putnu vērošanas namiņi/ slēpņi uz peldošām platformām un salām.
 2. Putnu vērošanas namiņi uz salām.
 3. Putnu vērošanas apkalpes objektu būvniecība.
5. Piekļuves nodrošināšana projektam “Putnu salas”.
 1. Ūdens ceļš – piekļuve teritorijai paredzēta arī pa Mērsraga kanālu.
 2. Laivu piestātņu būvniecība un izvietošana projektam nozīmīgās vietās.
 3. Apsaimniekošanas laipas, takas un tiltiņi.
6. Inženierapgādes nodrošināšana
 - 6.1. Strāvas pieslēguma punkts.
 - 6.2. Ūdens ņemšanas vietas ierīkošana projekta vajadzībām.
 - 6.3. Atkritumu apsaimniekošana
 - 6.4. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.
7. Dabas izziņas takas izveide pa Laidraga perimetru.
8. Dabas izziņas maršruta izveide caur salu mozaīku putnu vērotājiem.

9. Ūdens tūrisma maršrutu izstrāde sadarbojoties ar apkārtējiem tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, tostarp savienojuma maršruta izstrāde starp Engures ezeru un Mērsraga ostu.

10. Citi dabas parka „Engures ezers” dabas aizsardzības plāna projektā paredzētie pasākumi, kas ir attiecināmi uz projekta „Putnu salas” teritoriju.

- 10.1 Medības
- 10.2 Makšķerēšana
- 10.3 Zveja ar tīkliem
- 10.4 Rekreācija
- 10.6 Pētniecība
- 10.7 Putnu vērošana
- 10.8 Niedru pļaušana.
- 10.9 Niedru slīkšņu dedzināšana.
- 10.10 Plēsēju darbības kontrole
- 10.11 Ūdensputnu medību ierobežojumi
- 10.12 Niedru ieguve komerciāliem mērķiem
- 10.13 Krūmu un jauno koku izciršana
- 10.14 Taku uzturēšana saimniecisko darbību veikšanai
- 10.15 Padziļinātu ūdensteču veidošana
- 10.16 Zivju resursu kontrole
- 10.17 Zivju resursu apsaimniekošana
- 10.18 Tūrisma attīstības plāna īstenošana
- 10.19 Tūrisma attīstības plāna izstrāde (atjaunošana)
- 10.20 Mākslīgo ligzdošanas vietu uzstādīšana

II Atsevišķu pasākumu apraksts

1. Engures ezera Ķipatu kakta ilgtspējīgas apsaimniekošanas projekta “Putnu salas” izstrāde

Teritorijas organizētai apsaimniekošanai nepieciešams izstrādāt tās apsaimniekošanas plānu. Apsaimniekošanas plānā atsevišķi tiks definēti pasākumi un to izpildes plāns, norādot darbu secību un izpildes indikatorus.

Plānojot un definējot pasākumus tie tiks pakārtoti galvenajam mērķim - ligzdošanas apstākļu uzlabošanai ūdensputniem Engures ezerā.

Projekta „Putnu salas” realizācijas grafiks.

Gada laikā pēc dabas plāna apstiprināšanas tiks izstrādāts Engures ezera Ķipatu kakta ilgtspējīgas apsaimniekošanas projekts „Putnu salas”.

Piecu gadu laikā pēc tehniskā projekta saskaņošanas un nepieciešamo atļauju saņemšanas tiks realizētas paredzētās darbības projekta teritorijā

2. Padziļinātu ūdensteču veidošana

Ūdensteču veidošanas principi.

Ūdensteču platums
vidēji – 25 m, dziļums – 2 m.

Vispirms tiks izveidotas
galvenās ūdenstece (tiks
precizētas 1. pasākumā).

Veidojot galvenās
ūdenstece tās tiek atdalītas no
klajā ūdens laukuma ar vienlaidus
niedrāju joslu, lai notiktu ūdens
saduļķošana. Pēc ūdensteču
izveides tās pievieno pārējai ezera
akvatorijai.

Apzīmējumi

Galveno ūdensteču virzieni

Darbu izpilde paredz teritorijas
telpisku organizāciju izveidojot putnu
ligzdošanai piemērotas vietas,. Cilvēkam
izveidotās ūdenstece ļaus pārvietoties
pa projekta teritoriju netraucējot putnus.

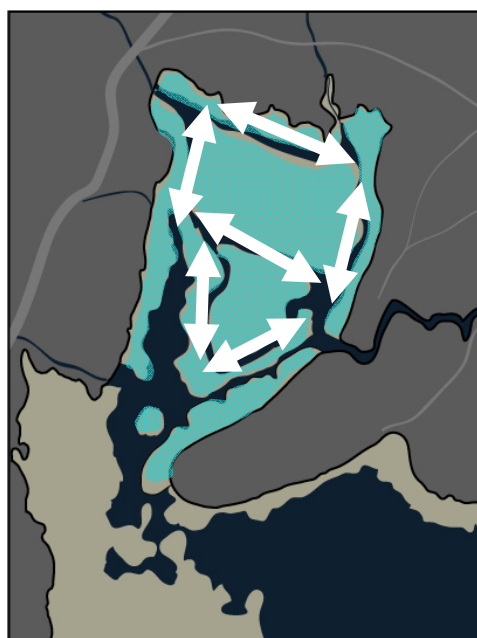

Apzīmējumi

Salu mozaīkas

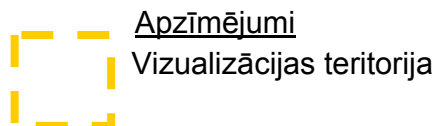

Ūdens ceļi
antropogēnās slodzes
samazināšanai un
teritorijas strukturēšanai
apsaimniekošanai. Virzieni
attēloti kā piemērs – tie
tiks precizēti 1. pasākumā.

3. Salu veidošana

salu veidošanas zonas

Engures ezera aizaugšanas mazināšanai projekta „Putnu salas” teritorijā (skat. Pielikumus) paredzēta ezera gultnes tīrīšana. Ezera gultnes tīrīšanas procesā no iegūtā materiāla veido salas.

Darba veikšanai lietojams ekskavators un zemessūcējs, attiecīgi (1) vienlaidus slīkšņas fragmentēšanai un /vai saliņu veidošanai no iegūtā materiāla, un (2) padziļinātu kanālu (līdz 2m) veidošanai starp izveidotajām salām. Vēlamais saliņu lielums – apmēram 10x20 m, tās atdalošo klāja ūdens joslu platums – apmēram 20. Teritorijas telpiskai organizācijai salu izmēri var tikt mainīti. Saliņu virsmas augstums apmēram 1m virs augstākā ūdens ezera līmeņa.

Pasākuma veikšanas laiks – no jūlija līdz ezera aizsalšanai.

Izpildes indikatori: saliņu mozaīka kā ligzdošanas vietas ūdensputniem.

4. Putnu vērošanas namiņu/slēpņu to apkalpes objektu būvniecība un uzturēšana.

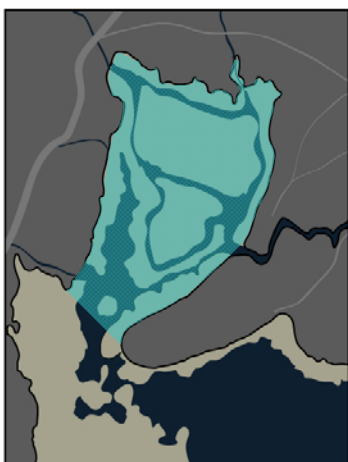
Putnu salu teritoriju norobežojošajās joslās, ūdensteču malās kā arī ezera krastu tuvumā paredzēta putnu vērošanas namiņu/ slēpņu uzstādīšana, ar nosacījumu, ka tos izvieto uz peldošām platformām, salām(teritorijas vidusdaļā), bet atsevišķās vietās arī uz stabveida pamatiem(teritorijas malās).

Putnu vērošanas infrastruktūras objekti paredzēti kā saliekamu koka, metāla karkasa konstrukcijas, kuras izgatavo ārpus dabas parka teritorijas, kā saliekamas konstrukcijas un vēlāk gatavās konstrukcijas transportē, samontē un uzstāda projekta teritorijā iespējami samazinot slodzi uz vidi.

Projekta „Putnu salas” teritorijā paredzēts uzstādīt putnu vērošanas namiņus/slēpņus kopskaitā ne vairāk kā 20 vienības, kā arī izveidot vienu infrastruktūras apkalpes centru. Maksimālais plānoto tūristu skaits, ko plānots tur izvietot ir līdz 50 cilvēkiem vienlaicīgi.

4.1 Putnu vērošanas namiņi/ slēpņi uz peldošām platformām un salām.

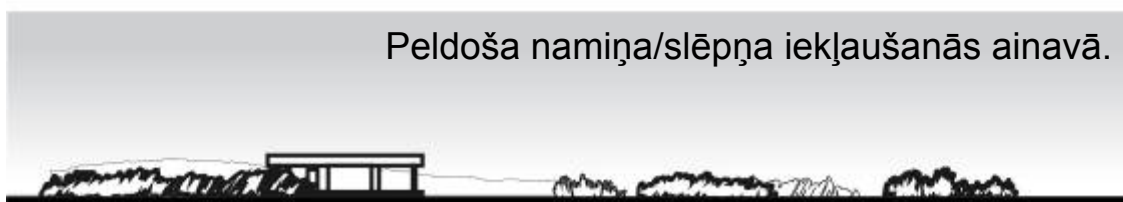
Izvietošanas zonas

vizualizācija

Peldoša namiņa/slēpņa iekļaušanās ainavā.

Putnu vērošanai un pētniecībai teritorijā atsevišķi objekti izvietojami uz peldošām platformām. Peldošas platformas pārvietošanas un izvietojamas saskaņā ar putnu vērošanai un pētniecībai nepieciešamo vietu sezonālo mainīgumu. Putnu vērošanas namiņu lielums un konfigurācija mūsdienu arhitektoniskā risinājumā paredzēta līdzīga jau esošajam putnu vērošanas namiņam kurš ezera teritorijā dažādos risinājumos atrodas jau kopš 1958.gada.

Putnu vērošanas namiņu/ slēpņu apraksts: Būvniecībai izmantojami videi un cilvēkam draudzīgi būvmateriāli, galvenokārt orientējoties uz vietējo būvmateriālu izmantošanu. Konstrukcijas – vēlams koka. Arējā apdare – vēlams koka dēļu apšuvums, koka skaidas/lubiņas, niedres. Vēlamais jumta segums – niedres, koka skaidas, koka dēļu klājs(jumta terase). Stāvu skaits - 2 stāvi ieskaitot izbūvētu mansardu.

4.2 Putnu vērošanas namiņi uz salām un krasta tuvumā.

Izvietošanas zonas

vizualizācija

Apraksts

Putnu vērošanas namiņi/ slēpņi uz salām un krasta tuvumā paredzēti kā koka vai metāla konstrukcijas būves, risinājumu pielāgo atbilstoši lietotāju skaitam un arhitektoniskajai iecerei. Namiņi/ slēpņi paredzēti 1-5 lietotāju skaitam, siltināti un aprīkoti ar labierīcībām atbilstoši tehniskajiem noteikumiem. Stāvu skaits - 3 ieskaitot izbūvētu mansardu. Maksimālais augstums korē 12m no vidējā zemes līmeņa.

Būvniecībai izmantojami videi un cilvēkam draudzīgi būvmateriāli, galvenokārt orientējoties uz vietējo būvmateriālu izmantošanu. Konstrukcijas – vēlams koka. Arējā apdare – vēlams koka dēļu apšuvums, koka skaidas/lubiņas, niedres. Vēlamais jumta segums – niedres, koka skaidas, koka dēļu klājs(jumta terase). Pamati – stabveida, koka vai dzelzsbetona pāļi.

4.3 Putnu vērošanas apkalpes objektu būvniecība.

Apzīmējumi

vizualizācija

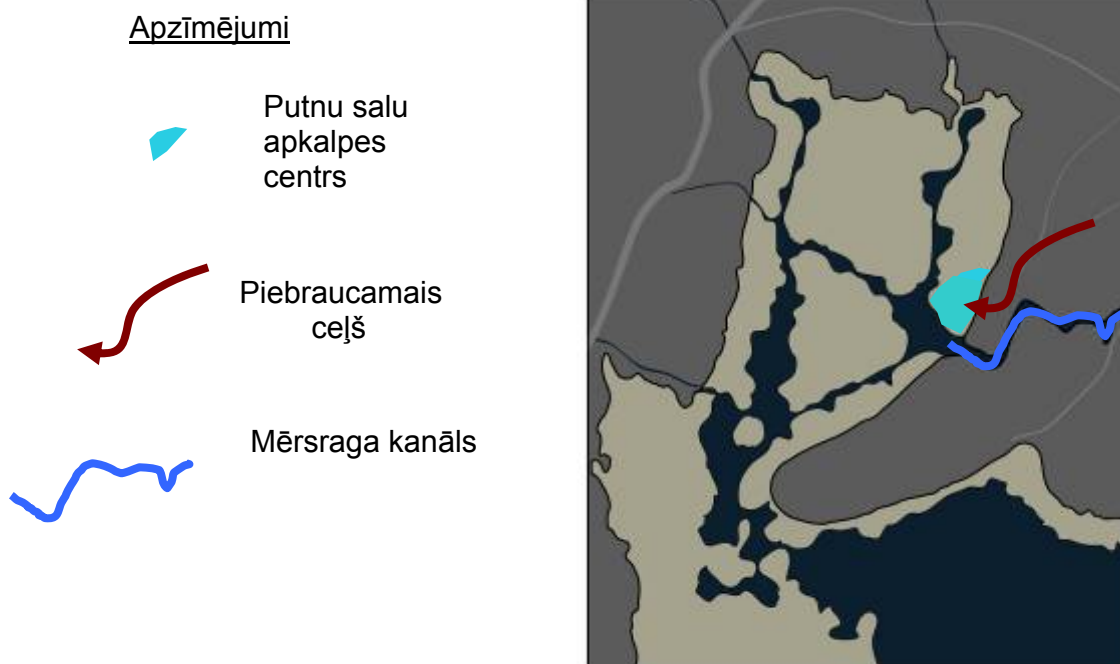
Projekta “Putnu salas” infrastruktūras objektu apkalpei kā arī teritorijas apsaimniekošanas pasākumu veikšanai nepieciešams izveidot apkalpes centru, kas atradīsies pie Mērsraga kanāla iztekas.

Apraksts

Apkalpes centrs paredzēts kā platforma uz stabveida pamatiem uz kuras izvietoti teritorijas un apmeklētāju apkalpošanai nepieciešamo funkciju objekti. Izvietojamo objektu maksimālais augstums paredzēts 9m korē, izņemot vienu telpisku akcentu – apmeklētājiem paredzētu skatu torni. Stāvu skaits - 2 ieskaitot izbūvētu mansardu, izņemot skatu torni.

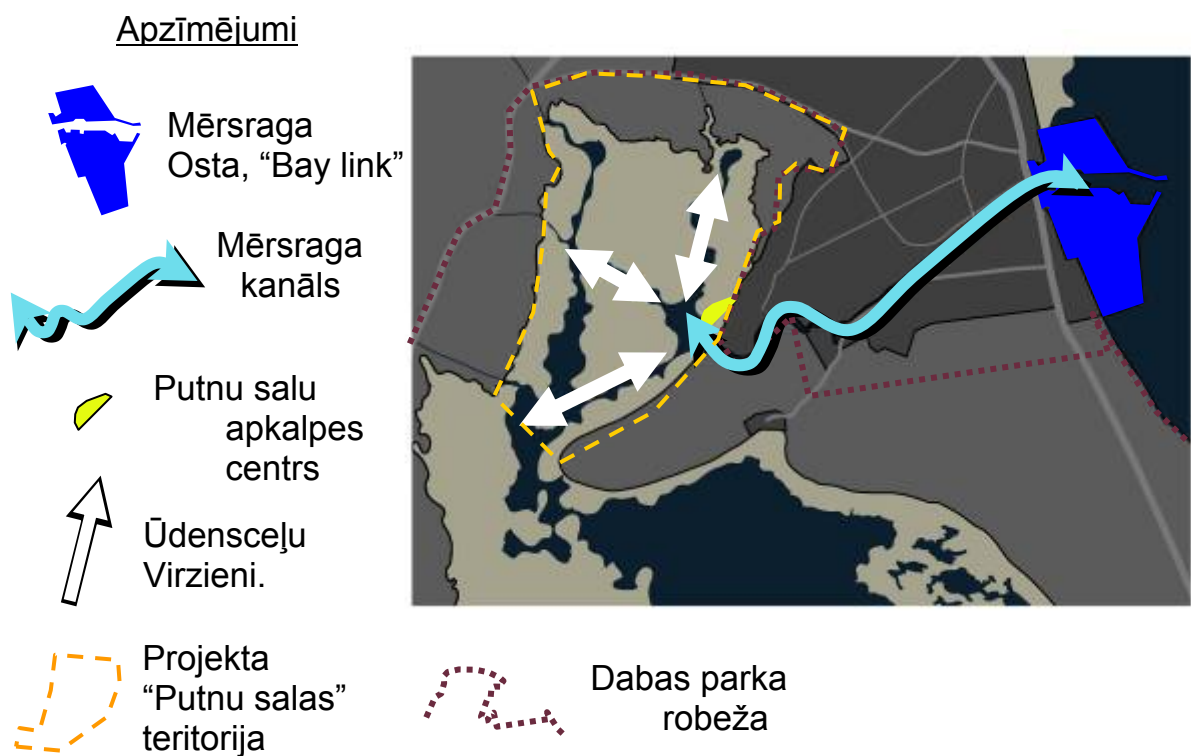
Apkalpes centru veidojošie objekti paredzēti kā koka, karkasa konstrukcijas būves, risinājumu piemeklē atbilstoši funkcijai un kopējai arhitektoniskai iecerei. To būvniecībai izmantojami videi un cilvēkam draudzīgi būvmateriāli, galvenokārt orientējoties uz vietējo būvmateriālu izmantošanu. Konstrukcijas – vēlams koka. Arējā apdare – vēlams koka dēļu apšuvums, koka skaidas/lubiņas, niedres. Vēlamais jumta segums – niedres, koka skaidas, koka dēļu klājs(jumta terase). Pamati – stabveida, koka vai dzelzsbetona pāļi.

5. Piekļuves nodrošināšana projektam “Putnu salas”.

1. Ūdens ceļš – piekļuve teritorijai paredzēta arī pa Mēsruga kanālu.
2. Laivu piestātņu būvniecība un izvietošana projektam nozīmīgās vietās: pie putnu vērošanas infrastruktūras objektiem, salām un Mēsruga kanāla iztekas. (Laivu piestātne būs tikai viena – pie apmeklētāju centra. Pie namiņiem paredzētas laipas un platformas apmeklētājiem kas ierodas ar laivām)
3. Apsaimniekošanas laipas, takas un tiltiņi. Laipas, takas un tiltiņus paredz pasākumā 1. ,savukārt ja tie nav paredzēti, tad jaunu ierīkošana veicama saskaņā ar dabas plānā minēto.

9. Ūdens tūrisma maršrutu izstrāde sadarbojoties ar apkārtējiem tūrisma pakalpojumu sniedzējiem, tostarp savienojuma maršruta izstrāde starp Engures ezeru un Mēsruga ostu.

Visi projekta aprakstā minētie pasākumi var tikt precizēti projekta 1. Pasākuma izpildes gaitā.